

Sola kommune

Rapportering offentlige anskaffelser 2024

for offentlig sektor (ikke omfattet av åpenhetsloven)

□

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltning av felleskapets ressurser skal offentlige virksomheter gå foran og ha et sirkulært og bærekraftig forbruk, og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold) gir offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens §5 om å respektere menneskerettighetene. Et annet viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det oppdaterte nasjonale kontraktsvilkåret for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter, som er utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Medlemmer i Etisk handel Norge bruker sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel og bærekraftig forretningspraksis. Medlemmene er forpliktet til å jobbe aktivt for å ivareta mennesker, samfunn, miljø og dyrevelferd gjennom aktsomhetsvurderinger. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der grunnleggende menneskerettigheter er en viktig komponent på lik linje med pris, miljø, klima, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at bare seriøse leverandører tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø, klima eller bidrar til korrupsjon.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel og aktsomhetsvurderinger på et definert basisnivå. Vedlagte rapport gjelder våre medlemmer i offentlig sektor som ikke er omfattet av åpenhetsloven og rapporten er offentlig tilgjengelig og kan lastes ned fra våre nettsider www.etiskhandel.no. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

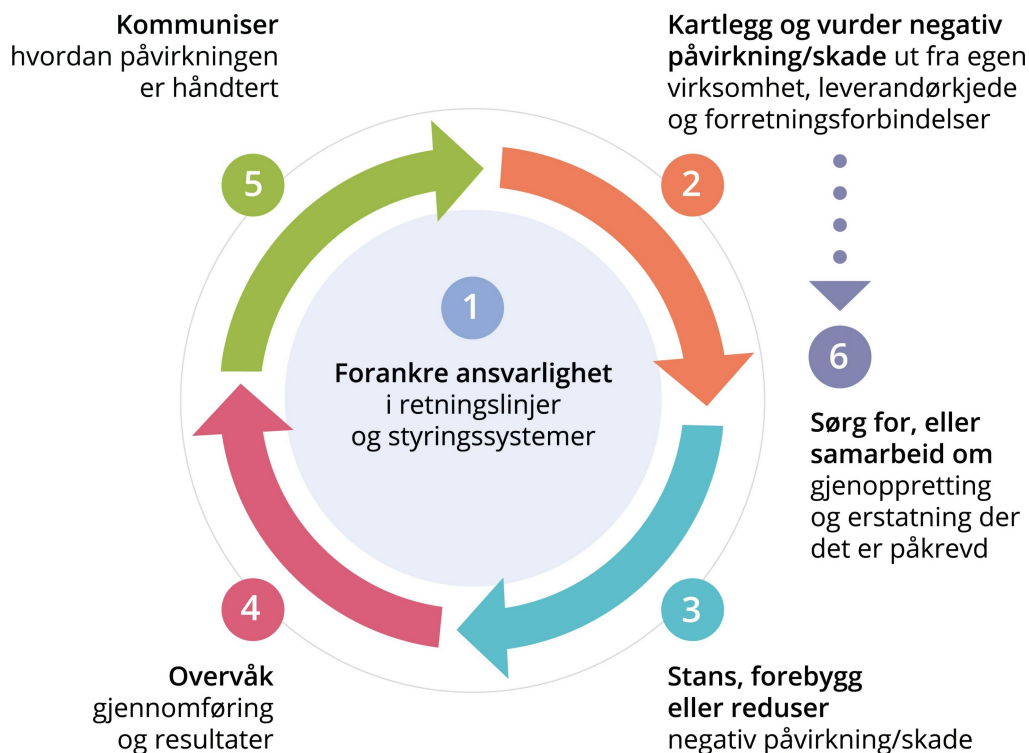

Heidi Furustøl

Daglig leder

Etisk handel Norge

Rapportering på aktsomhetsvurderinger med hensyn til mennesker, dyr, samfunn og miljø

Årsrapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger utelukker ikke at en virksomhet har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Metoden for aktsomhetsvurderinger er godt egnet til å bistå virksomheter til å opptre ansvarlig gjennom å kartlegge og håndtere risiko for negative påvirkninger og skade forårsaket av egen virksomhet, i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser, med hensyn til grunnleggende menneskerettigheter, miljø og korrupsjon. Det vil, basert på hvor i leverandørkjeden en virksomhet befinner seg, naturlig være ulik grad av delaktighet innenfor de ulike trinnene, men enhver virksomhet har plikt til å utøve ansvarlighet innenfor de ulike trinnene. Ansvarlighet i denne forbindelse for offentlig sektor baseres i stor grad på virksomhetens egen forankring, systemer og rutiner, egne vurderinger i forhold til risiko (basert på anerkjente kilder og egen kompetanse/erfaring), oppfølging av leverandør/kontrakt, kommunikasjon med berørte parter og samarbeid/bidra/påse sammen med leverandør om forbedringer/avvikshåndtering. Alle medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet på prinsipperklæringen om bærekraftig forretningspraksis med bruk av aktsomhetsvurderinger. Offentlige oppdragsgivere/ virksomheter forplikter seg til å arbeide aktivt for samme mål innenfor det handlingsrommet loven til enhver tillater. I henhold til første pilar i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) har det offentlige et juridisk ansvar for å beskytte menneskerettighetene gjennom å utføre aktsomhetsvurderinger både i egne organer, i eierskap og i offentlige anskaffelser.

Denne årsrapporten er delt inn i kapitler basert på OECDs aktsomhetsvurderingsmodell, samt hensyntar de fire fasene av anskaffelsesprosessen for offentlig sektor. Anskaffelsesprosessen består av; 1. forankring, 2. planlegging, 3. gjennomføring og 4. oppfølging. De fire fasene er beskrevet i parentes i innholdsfortegnelsen under de seks trinnene i OECDs aktsomhetsmodell.

Forord fra virksomhetsleder

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker av varer og tjenester. Sola kommune tilhører offentlig sektor, og må ta ansvar for å stille etiske krav til våre egne leverandører og samarbeidspartnere.

Å stille etiske krav handler om å respektere grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter.

Økt globalisering av varehandelen har medført at det er vanskeligere for oppdragsgiver å ha kontroll på leverandørkjeden. Konsekvensen kan blant annet være større risiko for brudd på menneskerettigheter.

Lov om offentlige anskaffelser (LOA) § 5 gir føringer for hvordan oppdragsgivere skal forholde seg til menneskerettigheter i offentlige anskaffelser. Den krever blant annet at offentlige oppdragsgivere skal ha «(...) egnede) rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved anskaffelser der det er en risiko for brudd på slike.».

Da Sola kommune i 2017 inngikk som medlem i Etisk handel Norge (den gang kalt «Initiativ for Etisk Handel»), ga vi vår tilslutning til deres vedtekter og prinsipperklæring. Etisk handel er handel som ivaretar og fremmer arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter og miljøforhold i globale leverandørkjeder. Medlemskap hos Etisk Handel Norge vil derfor være i tråd med kommunens visjon «Ansvar for hverandre», og kommunens verdier; «raushet», «mestring» og «mot». Vi skal som i dag, fortsette arbeidet fremover for å stanse brudd på menneskerettighet ved å ta vårt ansvar.

Lovverket vil i kombinasjon med kommunens visjon og verdier danne en rettesnor for kommunens strategiske valg. Når det gjelder etisk handel, innebærer det at det stilles krav til de kommersielle aktørene kommunen handler med i forhold til hvordan varene er produsert, slik man forhindrer at useriøse aktører får tildelt kontrakter.

Det overordnede målet er at krav om etisk handel skal stilles i anskaffelser der det blir vurdert risiko for brudd på nasjonal lovgivning og relevante internasjonale standarder knyttet leveransen. Dette skal gjøres for å fremme menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og ansvarlig handel.

Sola kommune har implementert krav til etisk handel ved offentlige anskaffelser gjennom sine standardkontrakter. Vilråene som stilles her vil være viktige for å få gjennomført etisk handel i hele leverandørkjeden. Samtlige rammeavtaler som inngås skal være gjenstand for risikovurdering etter gitte fastlagte kriterier.

I vedtatt innkjøpstrategi for Sola kommune (Innkjøpstrategi 2021-2024) er også arbeidet med etisk handel spesifikt nevnt som et fokusområde for innkjøp/anskaffelser.

Sabina Leto
Økonomisjef

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Sola kommune

Adresse hovedkontor

Rådhusveien 21, 4050 Sola

Antall ansatte

1780

Navn, tittel og tlf.nr. for kontaktperson for rapporten

Bjørn Ove Olsen Moi, leder kontrakt og anskaffelser, +47 959 08 134

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

bjorn.ove.olsen.moi@sola.kommune.no

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Sola kommune består av tre tjenesteområder og kommunedirektørens stab, med tilhørende underliggende virksomheter. Tjeneområdene består av samfunnsutvikling, oppvekst og kultur og levekår.

Kommunedirektør er administrativ leder, og hvert tjenesteområde har en kommunalsjef som rapporterer til kommunedirektøren. Leder i underliggende virksomheter rapporterer til sin respektive kommunalsjef.

Informasjon om anskaffelser/avtaler

Samlet verdi innkjøp av varer og tjenester i rapporteringsåret (NOK)

1 465 000 000

Totalt antall aktive anskaffelser/avtaler i rapporteringsåret

146

Oppgi antall avtaler hvor det har vært gjennomført kontraktsoppfølging under rapporteringsåret

0

Mål og fremdrift

MÅL OG FREMDRIFT I RAPPORTERINGSÅRET

1

Mål: Anskaffelsesstrategi utarbeides og publiseres på Sola kommune sin hjemmeside i 2024 for perioden 2025-2028 i tråd med Etisk handel Norges prinsipperklæring.

Status: Igangsatt i 2024, frist er mai 2025.

2

Bygge kompetanse. Hovedansvarlig i kommunen for etisk handel skal delta på kurs anbefalt av Etisk Handel Norge.

Mål: Dette gjelder spesielt innenfor aktsomhetsvurderinger. Den kompetansen som vi bygger på disse kursene skal videreføres til relevante personer internt, både i form av videreformidling av informasjon og i det daglige virke. Opprette en arbeidsgruppe.

Status: Hovedansvarlig har deltatt på kurs i aktsomhetsvurdering i 2024. Påbegynt arbeid med aktsomhetsvurderinger internt i organisasjonen.

3

Mål: Kontraktsoppfølging av minimum tre kontrakter hvor det er prioritert risiko.

Status: Vi har hatt høyt sykefravær i avdelingen i 2024 og planlagte kontraktsoppfølging har ikke blitt utført.

4

Mål: Risikokartlegging av anskaffelsesporteføljen

Status: Gjennom nytt verktøy for avtaleforvaltning har vi fått god oversikt og påbegynt arbeid med risikokartlegging.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Anskaffelsesstrategi utarbeides og publiseres på Sola kommune sin hjemmeside i 2025 for perioden 2025-2028 i tråd med Etisk handel Norges prinsipplæringsplan. Denne skal slutføres i mai 2025. Målet er å ha handlingsplan som medfølger strategiplanen også.

2

Ferdigsstille arbeid med gjennomføring av aktsomhetsvurderinger på allerede gjennomførte anskaffelser og plan for nye i 2025.

3

Kontraktoppfølging av minst 3 leverandører hvor det er prioritert risiko.

4

Ferdigsstille risikokartlegging av anskaffelsesporteføljen i 2025.

1

Forankring av ansvarlighet i virksomheten

Forankring av bærekraft i virksomheten handler om å ha relevante strategier, planer, policy og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger i anskaffelser som er vedtatt av ledelsen.

For en offentlig virksomhet vil det bl.a. bety å ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er risiko for brudd på slike rettigheter, i tråd med §5 i Loven om offentlige anskaffelser (LOA). Det betyr også at anskaffelsesstrategi/policy og handlingsplaner omhandler bærekraft. Sentralt i dette er virksomhetens arbeid med aktsomhetsvurderinger. Det vil bla. si å ha strategier og planer for hvordan virksomheten identifiserer og håndterer virksomhetens negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø i hele leverandørkjeden. Gjennom å håndtere dette på en god måte bidrar virksomheten til oppnåelse av bærekraftsmålene.

Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og i denne forbindelse også oppfølging av leverandørenes aktsomhetsvurderinger, bør være en integrert del av virksomhetens anskaffelsesprosess. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Forankring: Anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

www.sola.kommune.no

1.A.2 Hvordan er anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Sola kommune har utviklet styringsdokument for avtaleportefølje, anskaffelser og innkjøp. Denne ble utarbeidet i 2023. I arbeid med ny Anskaffelsesstrategi for 2025-2028 som skal være ferdigstilt før sommeren 2025 vil vi også se på styringsdokumentet. Vår plan er å ha det knyttet sammen med strategien.

1.B Forankring: Organisering, internkommunikasjon og kompetanse

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser for bærekraftig forretningspraksis organisert i virksomheten, og hvorfor?

Leder kontrakt og anskaffelser har fått tildelt overordnet ansvar og har/skal delta på kurs i regi av Etisk Handel Norge. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger er i en startfase og dette er et arbeid som vi vil fortsette med i 2025. Team kontrakt og anskaffelser med sine 4 medarbeidere jobber med dette arbeidet i sammen med aktuelle prosjektledere i eiendom. Hovedansvarlig skal utarbeide en plan for rapporteringslinjer i resten av organisasjonen.

1.B.2 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å arbeide med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser og følge opp dette hos leverandører?

Vi har planlagt å lage en oversikt over organisasjonen slik at vi får en oversikt over hvilke ansatte som er aktuelle i dette arbeidet. De aktuelle skal få kompetanseheving gjennom kurs og opplæring. Deler av dette arbeidet vil være i samarbeid med klima- og miljørådgiver.

1.C Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Det vil i løpet av 2025 bli laget en handlingsplan for arbeidet med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser for bærekraftig forretningspraksis. I løpet av 2025 vil vi lage en risikoplan for alle anskaffelser innen de ulike kategoriene.

1.D Forankring: Partnerskap og samarbeid med leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med leverandørkjeden?

I kunngjøringen av konkurranser vedlegges et sett av kontraktsvilkår som inneholder bestemmelser om ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden. Det gjennomføres også markedsdialog med leverandører hvor viktigheten av ansvarlighet og bærekraft ivaretas.

1.D.2 Hvordan jobbes det med å ivareta prinsipperklæringen?

I årlige statusmøter med leverandører har vi fokus på leverandørers arbeid med åpenhetsloven og miljøhensyn i produksjon og handel.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i anskaffelser under rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Vi har erfart at vi må sette av mye mer tid og ressurser til dette arbeidet. Men i 2024 har vi hatt ressursmangel i anskaffelses enheten. Samtidig er nye forskrifter for klima- og miljø vedtatt, samt lønns- og arbeidsvilkår. I tillegg har DFØ utarbeidet en god ny veileder om forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter som vi har tatt i bruk. I veilederen har de lagt ved sjekklister som er praktiske for bruk som vi har tenkt å implementere i 2025.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på, mennesker, dyr, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

For offentlig sektor vil det være vesentlig å foreta denne type kartlegging i flere faser av en anskaffelsesprosess. Først overordnet i planleggingsfasen og deretter i konkurransegjennomføringen. Virksomheten må i planleggingsfasen tilegne seg overordnet kunnskap om risikobildet for de aktuelle produkter/tjenester som inngår i anskaffelsen. Deretter, ut fra grad av risiko, tilpasse videre dialog, krav, kriterier og oppfølging mot aktuelle tilbydere/leverandører (konkurransegjennomføring).

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø må også inngå i kontraktsoppfølgingen for å redusere og forebygge risiko for menneske, dyr, samfunn og miljø. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av tilbydere/leverandører er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

2.A.1 Risikokartlegging

Vi bruker DFØ sin høyrisikoliste for prioritering av anskaffelser som skal følges opp. Vi benytter oss også av US departement of labor`s "List of Goods produced of Child Labor or Forced Labor"

2.A.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

1

I hvilke type anskaffelser	I alle vareanskaffelser og i konkurranser der vareelementet er det hovedsakelige benytter vi oss etiske/sosiale krav
Ant. leverandører på avtalen	
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	X

Vi har standard kontraktsvilkår (DFØ)knyttet til Etisk handel for alle vareanskaffelser.

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.3 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert risiko	Relatert tema	Geografi

Per dags dato foreligger det ingen prioriteringsliste, men vi vedlegger kontraktsvilkår som inneholder bestemmelser for ivareta menneskerettigheter og miljø i alle vareanskaffelser. Dette arbeidet vil bli foretatt når vi har gjennomført risikokartleggingen. Bruker anskaffelser.no (DFØ) kriterieveiviser ved nye anskaffelser. Vi har i tillegg lagt inn krav om utslippsfri transport i enkeltanskaffelser som kontraktskrav.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.4 Beskriv prioriterte risikoområder og bakgrunn for prioriteringen av disse. Beskriv hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med. Beskriv videre også om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Vi er i gang med verktøyet DFØs risikostyringverktøy for lønns- og arbeidsvilkår. I tillegg undersøker vi om våre leverandører står oppsatt i FNs høykommissær for menneskerettigheters (OHCHR) database over selskaper som driver handel og næringsvirksomhet.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte.

For offentlig sektor vil kartleggingen bl.a. innebefatte å benytte informasjon, kunnskap og dokumentasjon som leverandør innehar. Leverandør skal inneha oversikt over bl.a. risiko på land- og sektornivå og kunnskap om hvordan prioritere basert på mest vesentlig negativ påvirkning mennesker, dyr, samfunn og miljø. Dog må virksomheten selv gjøre sine innledende vurderinger på risiko og prioritering av dette.

Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres.

Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne strategier, policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stans, forebygg eller reduser (planlegging, gjennomføring og oppfølging)

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Overordnet mål :	Begrense utslipp av farlige miljøgasser
Status :	- Legg inn kontraktskrav knyttet til utslippsfri transport - Egen anskaffelse for måling av metangass av nedlagt deponi
Mål i rapporteringsåret :	På generelt økt fokus på å stanse og forebygge og redusere negativ påvirkning/skade

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi jobber for tiden konkret med et forprosjekt som ha til hensikt å finne løsninger for reduksjon av utslipp fra nedlagt avfallsdeponi. Mer om dette arbeidet kan leses i punkt 3.B.2.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

ANDRE TILTAK FOR Å HÅNDTERE NEGATIV PÅVIRKNING

Beskriv virksomhetens generelle tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning knyttet til anskaffelser, også i leverandørkjeden.

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Det kan stilles krav til miljø i hele prosessen, både som kvalifikasjonskrav, som kravspesifikasjon, som tildelingskriterium og/eller som kontraktskrav. I noen tilfeller kan det være hensiktsmessig å kreve miljømerkede produkter. Det finnes en rekke produkter som er miljømerket, og mange av disse inngår allerede i Sola kommunes innkjøpsavtaler. Det nordiske Svanemerket omfatter for eksempel både renholdsmidler, vaskemidler til tøy, i tillegg til utstyr og forbruksvarer for bolig, kontor, helsesektor og mye annet. Fra 1.1.2024 er forskriftskravene til klima- og miljø blitt vesentlig innskjerpet og vi arbeider med å ivareta de nye kravene i fremtidige anskaffelser.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Med bakgrunn i et ønske om å redusere utslippene fra et nedlagt avfallsdeponi, skal det gjennomføres et forprosjekt for å kartlegge klimagassreduserende tiltak fra Sele fyllplass. Prosjektet har fått støtte fra Klimasats. Slike prosjekter gir kommunen ny kunnskap og erfaring med hvordan vi i fremtiden skal jobbe med reduksjon av klimagassutslipp. Vi kan overføre kunnskapen som er blitt opparbeidet i nye anskaffelsesprosesser.

I tillegg legger vi inn der det er relevant krav til transportmidler og klimagassutslipp, optimale kjøreruter, begrensninger i bestillingsadgang i våre kontraktsvilkår i den hensikt å redusere klimagassutslipp. Etter anskaffelse på innsamling av husholdningsavfall ferdigstilt i 2023 vil vi hente inn fra husstandene med elektriske kjøretøy i fra 1. juni 2024. Vi har lignende krav i andre anskaffelser hvor vi har 100% elektriske kjøretøy i blant annet vår største rammeavtale på produkter, kontraktsverdi 35 millioner årlig.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Vi har som praksis at vi ikke legger inn urimelige leveringstider og urimelige krav til priser, da det medfører til press nedover i leverandørkjeden. Dette kan igjen medføre til brudd på menneskerettigheter og uheldig miljøpåvirkning.

Vi har begynt mer enn før å foreta markedsundersøkelse med leverandørene i forkant av kunngjøringen av anskaffelser. På den måten får vi informasjon fra leverandørene som kan ha betydning for bedring av vår anskaffelsesprosess og innkjøpspraksis.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Relevante standarder og tilsvarende.

Vi legger inn kontraktskrav knyttet bærekraftig trevirke og miljømerking i aktuelle anskaffelser.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Vi viser i kontraktsvilkårene våre til Ilo konvensjoner nr 87, 98. Her fremkommer det at det ikke skal foregå noe diskriminering i arbeidslivet basert på fagforeningsmedlemskap. I vårt dokument "avtaleportefølje, anskaffelser og innkjøp" har vi under Prinsipper og bærekraftig forretningspraksis følgende avsnitt: Kommunen støtter opp om retten til fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon, og skal involvere arbeiderrepresentanter og andre relevante interessenter i arbeidet med bærekraftig forretningspraksis.

3.B.6 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Sola kommune har etiske retningslinjer som skal forhindre korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet. I tillegg følger vi lov og forskrift om offentlige anskaffelser hvor det foreligger krav om å avvise leverandører som er rettskraftig dømt eller har vedtatt et forelegg for korrupsjon .

I dokumentet "avtaleportefølje, anskaffelser og innkjøp" har vi lagt inn punkt vedrørende standpunkt mot korrupsjon og bestikkelser.

3.B.7 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Vår prioritet i kommende periode og fremover vil være økt fokus på menneskerettigheter. Stille krav, og følge opp.

A woman with curly hair, wearing a maroon dress, is looking towards a wall covered with several green sticky notes. The setting appears to be a modern office or meeting room with large windows in the background. The number '4' is displayed in a dark circle on the left side of the page.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåking av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging.

Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre (f.eks leverandører).

Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåke og evaluere (oppfølging)

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø i forbindelse med anskaffelser, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis.

Avdeling for kontrakt og anskaffelser har det praktiske ansvaret for administrere virksomhetens risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i forbindelse med anskaffelser. Per dags dato gjennomføres dette ansvaret ved å sette relevante kontraktskrav på aktuelle anskaffelser. Vi ser behov for å intensivere arbeidet mot mer kontraktsoppfølging.

4.A.2 Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til bærekraft, inkludert etiske- og sosiale krav, i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Vi har ikke gjennomført noen kontraktsoppfølginger i år. Som tidligere nevnt i rapporten vil vi foreta en risikokartlegging og basert på resultatet av dette prioritere hvilke kontrakter som skal følges opp. Målsetting for 2025 er å følge opp 3 kontrakter av de prioriterte.

4.A.3 Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kravene hos aktører i leverandørkjeden? Faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø omfattes. Manglende åpenhet om leverandørkjede og manglende bærekraftspolicy kan også være vanlige avvik. Hvis ja: Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

1

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid etc)	
Hvor i leverandørkjeden?	
Tiltak iverksatt for å rette avvik	
Status	

A man with short dark hair and glasses, wearing a light blue button-down shirt, is looking down at a tablet computer. He is in a warehouse or office environment with high ceilings and industrial shelving. The background is slightly blurred, showing rows of shelves and boxes. The lighting is bright and even.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomhetens aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Det vil si ekstern kommunikasjon av policyer, strategier, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert funn og effekt og resultater av tiltakene/aktivitetene.

5.A Kommunisere eksternt (oppfølging)

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser, kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Kommunedelplan for 2021-2023, se lenke under. Ny kommunedelplan for klima og miljø er under arbeid og vil ferdigstilles i 2025.

<https://www.sola.kommune.no/planer-og-rapporter/kommuneplan/kommunedelplan/>

Sola kommune vil i løpet av våren 2025 komme med egen side for bærekraft i samarbeide med andre fagavdelinger.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø, håndteres skaden gjennom å sørge for eller samarbeide om gjenoppretting.

Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for, eller samarbeide om, tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert. Ved inngåelse av leverandørkontrakter, hvor det viser seg at leverandøren, enten direkte eller indirekte, har bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø, forventes det at også oppdragsgiver bidrar til gjenoppretting. Grad av bidrag til gjenoppretting fra oppdragsgiver kan i denne sammenheng variere. I mange tilfeller vil den mest aktuelle handlingen være, som et minimum, å påse at leverandør utfører sin plikt til å bidra til gjenoppretting videre i leverandørkjeden. (Kontraktoppfølging på pkt. 2.6 i kontraktvilkår for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden, utarbeidet av DFØ og EHN).

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens strategi/policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø

I vår policy avtaleportefølje, anskaffelser og innkjøp, vårt styringsdokument har vi tatt med punktet gjenoppretting under punktet Etisk handel.

6.A.2 Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Har ikke kjennskap til at vi har hatt tilfeller i 2024.

6.B Sikre tilgang til mekanismer for gjenoppretting (oppfølging)

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn i leverandørkjeden har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

I løpet av dette året skal kontraktsvilkårene utarbeidet av DFØ og Etisk Handel Norge for i varetakelse av grunnleggende menneskerettigheter inkorporeres i kommunes kontrakter.

Kontaktinformasjon:

Sola kommune

Bjørn Ove Olsen Moi, leder kontrakt og anskaffelser, +47 959 08 134

bjorn.ove.olsen.moi@sola.kommune.no